

דף צז.

עין משפט א.ב.

הרמב"ם הל' בלוי פ"ו הט"ו

עיין בסעיף הקודם

עין משפט ג.

הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ג הי"ד

וְשִׁמּוֹנָה וְעֶשְׂרִים קָנִים שֶׁל זָהָב = כָּל אֶחָד מֵהֶן כִּחְצֵי קָנָה
חִלּוּל הָיוּ לוֹ. אַרְבָּעָה עֶשְׂרִי לְסֹדֵר זֶה וְאַרְבָּעָה עֶשְׂרִי לְסֹדֵר
זֶה. וְהֵם הַנִּקְרָאִים 'מִנְקִיּוֹתָיו'. וְשְׁנֵי הַבְּזִיכִין שֶׁמִּנְיַחִין
בָּהֶן הַלְבוּנָה עַל הַשְּׁלֶחָן בְּצַד הַמַּעֲרָכוֹת הֵן הַנִּקְרָאִין
'כְּפוֹתָיו'. וְהַדְּפוּסִין שֶׁעוֹשִׂין בָּהֶם לֶחֶם הַפָּנִים הֵם
הַנִּקְרָאִים 'קְעָרוֹתָיו':

עין משפט ד.

הרמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ה הי"א

לֹא סְדוּר הַקָּנִים וְלֹא נְטִילַתָּן דּוֹחָה אֶת הַשֶּׁבֶת. אֲלֹא
מֵעָרֵב שֶׁבֶת נִכְנָס וְשׁוֹמֵט וְנוֹתֵן לְאֹרֶךְ הַשְּׁלֶחָן. וּבְאֶחָד
בְּשֶׁבֶת נִכְנָס וּמְכַנֵּס אֶת הַקָּנִים בֵּין הַחֲלוֹת:

ב. כסף משנה: ומ"ש וכ"ח קנים של זהב כל אחד מהם כחצי קנה חלול היו לו וכו'. משנה
שם (דף צ"ו). ומה שכתב והם הנקראין מנקיותיו. שם בגמרא (דף צ"ז) ופרש"י על שם
שמנקים את הלחם מעיפוש. ומ"ש ושני הבזיכין שמניחים בהם הלבונה וכו' הן הנקראים כפותיו
והדפוסים שעושין בהם לחם הפנים הם הנקראים קערוותיו. גם זה שם בגמרא:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ה.

הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ג המ"ו

אלו הארבעה עשר קנים נותן החלה הראשונה על
עצמו של שלחן ונותן בין ראשונה ושניה שלשה קנים.
וכן בין כל חלה וחלה שלשה קנים. ובין ששית
וחמישית שני קנים בלבד לפי שאין על הששית אחרת.
נמצאו ארבעה עשר בכל מערכה ומערכה:

עין משפט ו.

הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ב ה"ו

עשר אמות של גובה המזבח י מהן באמה בת חמשה
טפחים ומהן באמה בת ששה טפחים. ושאר כל אמות

ג. כסף משנה: אלו הארבעה עשר קנים וכו' עד נמצאו ארבעה עשר בכל מערכה ומערכה.
ברייתא שם ומסיים בה העליונה אינה צריכה אלא שנים לפי שאין עליה משאוי
התחתונה אינה צריכה כל עיקר לפי שמונחת על טהרו של שלחן ופירש"י לפי שאין משוי
עליה שיכבידנה על שלמטה הימנה. על טהרו של שלחן ולא מיעפשה:

ד. כסף משנה: עשר אמות של גובה המזבח וכו'. בפ"ז דכלים (משנה י) תנן רבי יהודה
אומר אמה של בנין בת ששה טפחים ושל כלים ה' ומייתי לה בפ' שתי הלחם במנחות
(דף צ"ז) ומייתי עליה קרא דכתיב ואלה מדות המזבח באמות אמה וטפח וחק האמה
ואמה רוחב וגבולה אל שפתה סביב זרת האחד וכו' חיק האמה זה יסוד אמה רוחב זה
סובב וגבולה אל שפתה סביב וכו' אלו הקרנות ופירש"י מדות המזבח מזבח העולה.
באמות אמה אמה וטפח באמות בינוניות יהא מאמותיו אמה וטפח דאמותיו והן בשל
חמשה דהוה ליה של ששה אמה וטפח באלו. וחיק האמה כלומר באלו אמות אני אומר
שיהו בנות חמשה וחק האמה דהיינו יסוד. אלו הקרנות זרת אמה האחד דמאמצעית האבן
מודד והויה זרת לכל רוח דהיינו אמה כל זרת חצי אמה ומסיק התם חיק האמה בגובהה
אמה רוחב כניסה ופירש"י חיק האמה בגובהה אותה אמה שמן הרצפה ועד היסוד באמה
בת ה'. ואמה רוחב כניסה דסובב באמה בת ה' אבל כניסה דיסוד באמה בינונית. וגבולה
על שפתה סביב דגבהו דקרן באמה בת ה' עכ"ל. אבל רבינו מפרש דכי אמרינן ואמה רוחב
כניסה אשתי כניסות קאי בין דיסוד בין דסובב דתרווייהו באמה בת ה' טפחים ולפ"ז כי
קתני חיק האמה זה יסוד אמה רוחב זה סובב ואסיקנא חיק האמה בגובהה לאו לאפוקי
כניסה היא דכניסה נמי הוי באמה בת ה' אלא לאשמועינן דגובהה באמה בת ה' הוא דאתא
וכי קאמר במסקנא ואמה רוחב כניסה היינו בין כניסה דיסוד בין כניסה דסובב: ומ"ש

הַבְּנֵי בְּאֵמָה בַּת שְׁשָׁה טַפָּחִים. וְגַבְהָ כָּל הַמְזֻבָּח נִ"ח
טַפָּחִים:

דף צז:

עין משפט א. הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ב ה"ה

מְזֻבָּח שְׁשָׁה מִשֶּׁה ה' וְשְׁשָׁה שְׁלֹמֹה וְשְׁשָׁה בְּנֵי הַגּוֹלָה
וְשְׁעֵתִיד לְהַעֲשׂוֹת כָּלָן עֶשֶׂר אַמּוֹת גְּבֵהָ כָּל אֶחָד מֵהֶן.
וְזֶה הַפְּתוּב בַּתּוֹרָה וְשֵׁשׁ אַמּוֹת קוֹמָתוֹ מְקוֹם הַמַּעֲרָכָה
בְּלִבָּד. וּמְזֻבָּח שְׁשָׁה בְּנֵי הַגּוֹלָה וְכֵן הָעֵתִיד לְהַבְּנוֹת
מִדַּת אֲרָכּוֹ וְרָחְבוֹ ל'ב אַמּוֹת עַל ל'ב אַמּוֹת:

עין משפט ב. הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ב ה"ו

עין לעיל דף צז. עין משפט ו

וגובה כל המזבח נ"ח טפחים. הכי אמרינן התם בגמרא על פי מה שנתבאר שגובה המזבח
עשר אמות וכל אמה בת שש טפחים זולת אמות היסוד ואמות הקרנות שהם בנות חמש
טפחים:

ה. כסף משנה: מזבח שעשה משה וכו'. בפרק קדשי קדשים (דף נ"ט): תניא ושלש אמות
קומתו דברים ככתבן דברי רבי יהודה ר' יוסי אומר נאמר כאן רבוע ונאמר להלן רבוע
מה להלן גובהו פי שנים בארכו אף כאן גבהו פי שנים בארכו וכו' א"ל רבי יוסי והלא
כבר נאמר ואת קלעי החצר ואת מסך שער החצר אשר על המשכן ועל המזבח מה משכן
י' אמות אף מזבח י' אמות וכו' ומה ת"ל וג' אמות קומתו משפת סובב ולמעלה ופירש"י
משפת סובב ולמעלה עד מקום הקרנות ולמטה הימנו ו' אמות וגובה הקרנות אמה הרי
עשר וידוע דהלכה כרבי יוסי לגבי רבי יהודה ועוד דסתם גמרא בפרק שתי הלחם (מנחות
דף צ"ו) כרבי יוסי ופירש"י וג' אמות קומתו במזבח הנחשת כתיב ונאמר להלן רבוע
במזבח הזהב אמה ארכו ואמה רחבו רבוע ואמתים קומתו אף כאן גבהו פי שנים כארכו
הרי י' אמות וכו' משפת סובב ולמעלה עד מקום הקרנות ולמטה הימנו ו' אמות וגובה
הקרן אמה ועיין במה שאכתוב לקמן בפרק זה: ומזבח שעשו בני הגולה וכו'. משנה בפ"ג
דמדות (משנה א').

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777
email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ג.

הרמב"ם הל' הבחירה פ"ב ה"ט

וְחוּט שֶׁל סִקָּרָה הָיָה חוּגֵר בְּאֲמֻצֵּעַ הַמְזֻבָּח י לְהַבְדִּיל בֵּין
דָּמִים הָעֲלִיוֹנִים לְדָמִים הַתַּחְתּוֹנִים. וְנִמְצָא גֹבְהוּ מִן
הָאָרֶץ עַד מְקוֹם הַמְעָרְכָה תִּשַׁע אַמּוֹת פָּחוֹת טַפַּח:

עין משפט ד.

הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ו ה"ב

עוֹלֹת הָעוֹף כִּי־צַד הָיְתָה נַעֲשִׂית. ז עוֹלָה לְכַבֵּשׁ וּפְנָה
לְסוּבָב וּבָא לוֹ לְקַרְן־דְּרוֹמִית מְזַרְחִית וְהָיָה מוֹלֵק שָׁם
אֶת רֵאשָׁה מִמוּל עֲרֻפָּה וּמִבְדִּיל. וְאִם לֹא הִבְדִּיל פְּסוּלָה.
וּמִמָּצָה דָם הָרֵאשׁ וְדָם הַגּוֹף עַל קִיר הַמְזֻבָּח לְמַעְלָה מִן
הַחוּט שֶׁבְּאֲמֻצֵּעַ הַמְזֻבָּח. וְאִם מָצָה דָם הָרֵאשׁ וְלֹא מָצָה
דָם הַגּוֹף פְּסוּלָה. מָצָה דָם הַגּוֹף וְלֹא מָצָה דָם הָרֵאשׁ
כְּשֶׁרָה:

ז. כסף משנה: ומה שכתב וחוט של סיקרא היה חוגר באמצע המזבח להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים. משנה בפ"ג דמדות (משנה א'). ומ"ש נמצא גובהו מן הארץ עד מקום המערכה ט' אמות פחות טפח. הוא פשוט ממה שנתבאר שאמות גובה היסוד היתה בת ה' ומשם עד הסובב ה' אמות בנות ששה וגובה מקום המערכה ג' אמות בנות ו' שהם ט' אמות בנות ו' טפחים פחות טפח:

ז. כסף משנה: עולת העוף כיצד היתה נעשית וכו' עד כל ששינה בה מאחר תמצית הדם כשירה. משנה בפרק קדשי הקדשים (דף ס"ד:). ומה שכתב למעלה מן החוט שבאמצע המזבח. בפרק קמא דקינים עולת העוף נעשית למעלה וכו' ואם שינה וכו' פסל:

עין משפט ה. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ז ה"ט

וְכֹל מְקוֹם מִן הַמִּזְבֵּחַ כִּי כָּשָׁר לְמִלִּיקְתָּהּ. וּבְלִבְד שְׂיִזָּה
דָּמָה לְמִטָּה מֵאֲמֻצֵּעַ הַמִּזְבֵּחַ. וְאִם הִזָּה בְּכֹל מְקוֹם
כְּשָׂרָה. וְהוּא שְׂיִתֵּן לְמִטָּה מְעַט מִדָּם הַנֶּפֶשׁ:

עין משפט ו. הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ב ה"ה

עיין לעיל עין משפט א

עין משפט ז.ז. הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ה ה"ב

אֹרֶךְ הָעֶזְרָה מִן הַמִּזְרָח ט לַמְּעָרֵב קפ"ז וְזֶהוּ חֶשְׁבוֹנָן.
מִכְּתֵל מְעָרְבֵי שֵׁל עֶזְרָה עַד כְּתֵל הַהֵיכָל אַחַת עֶשְׂרֵה
אַמָּה. וְאֹרֶךְ הַהֵיכָל כָּלוּ מֵאָה אַמָּה. בֵּין הָאוֹלָם וְלַמִּזְבֵּחַ
שְׁתֵּים וְעֶשְׂרִים. הַמִּזְבֵּחַ שְׁתֵּים וּשְׁלֹשִׁים. מְקוֹם דְּרִיסַת
רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים וְהוּא הַנִּקְרָא עֶזְרַת כֹּהֲנִים אַחַת עֶשְׂרֵה
אַמָּה. מְקוֹם דְּרִיסַת רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל וְהוּא הַנִּקְרָא עֶזְרַת
יִשְׂרָאֵל אַחַת עֶשְׂרֵה אַמָּה:

הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ד ה"ג

הַהֵיכָל שְׁבָנוּ בְּנֵי גוּלָּה הִזָּה מֵאָה אַמָּה י עַל מֵאָה אַמָּה
עַל רוּם מֵאָה. וְכֵן הִיְתָה מִדַּת רוּמוֹ. בָּנוּ גִבָּה שֵׁשׁ אַמּוֹת

ח. כסף משנה: וכל מקום מן המזבח כשר למליקתה וכו' עד מדם הנפש. משנה וגמ' (דף ס"ג): בפרק קדשי הקדשים:

ט. כסף משנה: אורך העזרה מן המזרח למערב קפ"ז וזהו חשבונן וכו' עד מקום דריסת רגלי ישראל והוא הנקרא עזרת ישראל י"א אמה. בפ"ה דמדות (משנה א'):

י. כסף משנה: ההיכל שבנו בני הגולה וכו' עד הרי הכל ק' אמה. משנה בפרק ד' דמדות (משנה ו'). ובהשגות א"א לא האיר ולא הזהיר וכו'. ואני אומר שהמנהג בארץ תוגרמה

אָטוּם סָתוּם כְּמוֹ יְסוּד לוֹ. וְרוּם כְּתָלִי הַבַּיִת אֲרַבְעִים
אֵמָה וְרוּם הַכִּיּוֹר שְׁבַת־תְּקָרָה אֵמָה וְעַל גְּבִיּוֹ גִבָּה שְׁתֵּי
אֲמוֹת פָּנוּי שְׂיִכְנִס בּוֹ הַדֹּלֶף וְהוּא הַנִּקְרָא בֵּית דִּילְפָּא.
וְעָבִי הַתְּקָרָה שְׁעַל גְּבִי בֵּית דִּילְפָּא אֵמָה. וּמַעְזִיבָה גִבָּה
אֵמָה. וְעַלְיָהּ בְּנוּיָה עַל גְּבִיּוֹ גִבָּה כְּתָלִיָּה אֲרַבְעִים אֵמָה.
וּבְגִגָּה גִבָּה אֵמָה כִּיּוֹר וְאֲמָתִים גִבָּה בֵּית דִּילְפָּא וְאֵמָה
תְּקָרָה וְאֵמָה מַעְזִיבָה וְגִבָּה הַמַּעֲקָה שְׁלֹשׁ אֲמוֹת וְטָס שָׁל
בְּרִזָּל כְּמוֹ סִיף גִבָּהוּ אֵמָה עַל גְּבִי הַמַּעֲקָה סָבִיב כְּדִי
שְׁלֹא יִנּוּחוּ עָלָיו הָעוֹפּוֹת וְהוּא הַנִּקְרָא כְּלָה עוֹרֵב. הֲרִי
הַכֹּל מֵאָה אֵמָה:

בבנין בית השרים לעשות גג מנסרים מצויירים בציורים והוא הנקרא טבא"ן ולמעלה ממנו התקרה העיקרית שהיא מגולית לאויר השמים וחלל בין הטבא"ן ובין אותה תקרה העיקרית ואם לפעמים תדלף אותה תקרה העיקרית ירד הדלף באותו חלל על גבי הטבא"ן ולכך נקרא אותו חלל בית דילפא והטבא"ן נקרא כיור והיה גובהו אמה וכן כתב רבינו בעצמו בפירוש המשנה היה נהוג אצלם בבנינים לעשות לבית שני קירוים קירווי למעלה מחבירו ונותנים בין שניהם מעט הרחקה וקורים אותו החלל בית הדילפא על שם הדלף כדי שאם יטיף הקירווי העליון יעמדו המים באותו החלל: ודע שהר"ר שמעיה פירש במשנה האוטם שש אמות המפתן גבוה מהארץ שש אמות בבנין אטום חומה סתומה וצריך לומר מעלות היו באולם שמהם עולים על המפתן ומורדות בהיכל לירד בהן מהמפתן עכ"ל. וטעמו מפני שאם האוטם הוא היסוד המובלע בקרקע לא היה לתנא למנותו בכלל רום ההיכל. אבל רבינו פירש שם אוטם הוא בנין אטום שבנין בגוף הקרקע יסוד ועליו מעמידים הכתלים עכ"ל נראה שהאוטם היה כולו מובלע בקרקע. וכאן כתב כמו יסוד לו ויש לדון בדבריו לומר שסובר שלא היה האוטם הזה מובלע בקרקע וכדברי ה"ר שמעיה: